

VOORSTEL voor het algemeen bestuur

ONDERWERP Begroting 2023 en Meerjarenraming 2024-2026		Reg. Nr.	Z/22/050445-210901
		Afdeling	Financiën, Inkoop en Recht
Portefeuillehouder	K.H. Odink	Opsteller	Kool, Marc
Datum DB - vergadering	1 november 2022		marckool@wdodelta.nl
Datum AB - vergadering	29 november 2022		+316 34171385

VOORSTEL

Het AB besluit:

1. De begroting voor 2023 vast te stellen inclusief:
 - a) het daarin opgenomen beleid;
 - b) de geraamde kosten en opbrengsten;
 - c) de onttrekkingen aan de egalisatiereserve watersysteembeheer van € 6 mln. en de egalisatiereserve zuiveringsbeheer € 2,5 mln.;
 - d) de verdeling van de kosten van het programma Maatschappij en organisatie over de programma's watersysteembeheer 61,7% en zuiveringsbeheer 38,3%;
 - e) de intentie om de omvang van de algemene reserves watersysteembeheer en zuiveringsbeheer op basis van de geactualiseerde risico-analyse aan te passen naar respectievelijk € 3,7 mln. en € 3,6 mln. en deze mutatie bij het vaststellen van de jaarstukken 2022 te realiseren.
2. De mandateringslijst voorgenomen investeringen 2022-2024 vast te stellen.
3. Kennis te nemen van de meerjarenraming 2024-2026.

SAMENVATTING

De begroting 2023 is het tweede uitvoeringsjaar van het nieuwe waterbeheerprogramma. Voorgaande jaren heeft de begroting qua vormgeving en indeling een update gekregen, met als doel de leesbaarheid van de begroting te vergroten. De indeling en vormgeving van deze begroting zijn gelijk aan die van vorig jaar en we verwijzen voor een toelichting op de doelen opnieuw naar het WBP. Op deze manier creëren we een verbinding tussen het WBP en de meerjarenbegroting.

De begroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026 vormen het financieel kader waarbinnen ons waterschap de komende jaren haar taken en opgaven moet uitvoeren. Vertrekpunt voor deze begroting is het financieel kader zoals vastgelegd in de begrotingsbrief 2023-2026 inclusief het nieuwe beleid zoals opgenomen in tabel 2 in hoofdstuk 2. Alle financiële mutaties zijn verwerkt in de voorliggende begroting. Daarnaast hebben wij enkele uitgangspunten geactualiseerd, die wij in de begrotingsbrief hebben opgenomen. De gevolgen hiervan zijn meegenomen in de voorliggende begroting en hebben wij via een brief aan u medegedeeld. Verder is er geen sprake van nieuw beleid t.o.v. het kader van de begrotingsbrief. De ontwikkeling van het financieel kader ziet er als volgt uit:

Financieel kader begroting 2023-2026 (bedragen * € 1 mln.)	2023	2024	2025	2026
Financieel kader begrotingsbrief 2023-2026	€ 149,93	€ 152,86	€ 158,83	€ 165,33
- Invulling ombuigingsstaakstelling watersysteemheffing	- € 1	- € 1	- € 1	- € 1
+ Budget vanwege autonome ontwikkelingen	€ 1,69	€ 10,23	€ 14,01	€ 14,15
Financieel kader begroting 2023-2026	€ 150,62	€ 162,09	€ 171,84	€ 178,48

BEOOGD EFFECT EN/OF RESULTAAT

Met deze begroting bieden wij inzicht in onze plannen voor 2023. Ook ramen wij onze uitgaven en inkomsten voor het jaar 2023 en schetsen wij het financieel meerjarenperspectief voor de jaren 2024-2026.

KADER

Voor de begroting geldt als kader het "Waterschapsbesluit" en de "Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen". Het financiële kader uit de begrotingsbrief 2023, dat u in juni jl. heeft vastgesteld, vormt het vertrekpunt voor deze begroting. Mutaties ten opzichte van dit kader worden in dit voorstel en in de begroting nader toegelicht. Bij de tariefberekeningen is uitgegaan van de Kostentoedelingsverordening 2021.

ARGUMENTEN

De begroting 2023 is het tweede uitvoeringsjaar van het nieuwe waterbeheerprogramma. De indeling en vormgeving van deze begroting zijn gelijk aan die van vorig jaar en we verwijzen voor een toelichting op de doelen opnieuw naar het WBP. Op deze manier creëren we een verbinding tussen met WBP en de meerjarenbegroting.

De begroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026 vormen het financieel kader waarbinnen ons waterschap de komende jaren haar taken en opgaven moet uitvoeren. Om risico's op te kunnen vangen beschikken we over een algemene reserve, waarmee we de financiële gevolgen van substantiële risico's die we lopen afdekken.

Vertrekpunt voor deze begroting is het financieel kader zoals vastgelegd in de begrotingsbrief 2023-2026 inclusief het nieuwe beleid zoals opgenomen in tabel 2 in hoofdstuk 2. Alle financiële mutaties en de invulling van de ombuigingstaakstelling zijn verwerkt in de voorliggende begroting. Daarnaast zijn de geactualiseerde autonome ontwikkelingen verwerkt, zoals deze in een brief met u zijn gedeeld. Concreet gaat het om de volgende aanpassingen:

- Indexatie personele budgetten ophogen naar 5% (i.p.v. 3,6%) in 2023 en daarnaast rekening houden met de stijging van de sociale premies, die inmiddels bekend is. Vanaf 2024 blijven wij voorsnog een index van 2% hanteren.
- De structurele lasten van energie (elektriciteit, gas, brandstof) gaan wij zo reëel mogelijk ramen. Dat betekent dat met name de kosten van elektriciteit (contract voor elektriciteit loopt door tot en met 2023) vanaf 2024 gaan exploderen. Naar de stand van de elektriciteitsstarieven van 1 september jl. stijgen deze kosten met maar liefst ruim € 7 mln.
- De kosten van slibtransport/-verwerking en chemicaliën gaan in 2023 onvermijdelijk substantieel stijgen. Wij zijn hierover in gesprek met onze contractpartners en houden met de verwachte kostenstijging rekening in de nieuwe begroting.
- Voor de overige G&D-budgetten blijven wij 2,4% als index hanteren. Tekorten die door een te lage indexering ontstaan, vangen wij op binnen de bestaande budgetten.
- Voor de rentelasten uitgaan van een rentepercentage van 3% structureel (in plaats van oplopend van 2,2% (2023), 2,4%, 2,7% naar 3,0% (2026)) voor de komende jaren. Op verzoek van uw DB hanteren wij 3% als rentepercentage.

Verder is er geen sprake van nieuw beleid ten opzichte van het kader van de begrotingsbrief. Wel hebben wij zoals aangekondigd in de begrotingsbrief een ombuiging van € 1 mln. doorgevoerd op het watersysteembeheer. De ontwikkeling van het financieel kader ziet er nu als volgt uit:

Financieel kader begroting 2023-2026 (bedragen * € 1 mln.)	2023	2024	2025	2026
Financieel kader begrotingsbrief 2023-2026	€ 149,93	€ 152,86	€ 158,83	€ 165,33
- Invulling ombuigingstaakstelling watersysteemheffing	- € 1	- € 1	- € 1	- € 1
+ Budget vanwege autonome ontwikkelingen	€ 1,69	€ 10,23	€ 14,01	€ 14,15
Financieel kader begroting 2023-2026	€ 150,62	€ 162,09	€ 171,84	€ 178,48

Tariefscenario's waterschapsbelastingen

Wij hebben zoals gebruikelijk voor het berekenen van de hoogte van onze belastingtarieven drie tariefvarianten uitgewerkt. Variant 1 (geen inzet egalisereserves) en variant 2 (inzet egalisereserves conform begrotingsbrief 2023-2026) dienen vooral om inzicht te verschaffen. Variant 3 (gerichte inzet egalisereserves om daarmee tarieffluctuaties te dempen en rekening houdend met de voorziene substantiële kostenstijging vanaf 2024) is in de regel de voorkeursvariant.

Het laatste boekjaar van de meerjarenraming (2026) willen wij geheel kostendekkend hebben; er kan in dat jaar geen sprake zijn van inzet van de egalisereserve(s). De uitgangssituatie voor wat betreft de stand van de egalisereserves op 1 januari 2023 is:

- Watersysteembeheer € 10.476.000
- Zuiveringsbeheer € 5.160.000

In deze stand van de egalisereserve is rekening gehouden met het financiële resultaat volgens de laatst vastgestelde jaarrekening (2021) inclusief de herijking van het weerstandsvermogen en met de voor 2022 begrote inzet van de reserves.

In een bijlage bij dit voorstel zijn de calculaties van alle drie de tariefvarianten opgenomen. In dit bestuursvoorstel beperken wij ons tot de voorkeursvariant waarin de egalisereserves worden ingezet om een stabiel verloop van onze belastingtarieven te realiseren (variant 3).

In deze variant 3 wordt de egalisereserve Watersysteembeheer als volgt ingezet:

2023: € 6,0 mln. en 2024 € 4,40 mln.

Vanaf het jaar 2025 wordt geen egalisatie ingezet en zijn de tarieven kostendekkend en de reserve uitgeput.

Voor de taak Zuiveringsbeheer wordt in deze variant de egalisereserve als volgt ingezet:

2023: € 2,50 mln. en 2024 € 2,60 mln.

Vanaf het jaar 2025 wordt geen egalisatie ingezet en is het tarief kostendekkend en de reserve uitgeput.

Deze aanpak leidt tot de volgende belastingtarieven voor 2023:

VARIANT 3			
Gestage ontwikkeling / inzet ER			
Tarieven	2022	2023	Mutatie
Inwoners	109,46	115,46	5,5%
Agrarisch en overig ongeb. binnendijks	81,90	88,28	7,8%
Agrarisch en overig ongeb. buitendijks	20,47	22,07	7,8%
Agrarisch en overig ongeb. binnendijks wegen	163,80	176,55	7,8%
Agrarisch en overig ongeb. buitendijks wegen	40,95	44,14	7,8%
Bos en natuur	5,21	5,59	7,3%
gebouwd per € 100.000 waarde binnendijks	42,40	39,20	-7,5%
gebouwd per € 100.000 waarde buitendijks	10,60	9,80	-7,5%
Zuiveringsheffing	60,10	66,89	11,3%

Vertaald naar soorten huishoudens en bedrijven (lastenprofielen) leidt dit tot het volgende beeld.

VARIANT 3					
Gestage ontwikkeling / inzet ER					
	2022	2023	2024	2025	2026
Profielen					
eenpers.h.h. huurwon	169,56	7,5%	8,6%	9,3%	2,6%
eenpers.h.h. koopwon	275,56	1,7%	5,0%	7,3%	1,4%
meerpers.h.h. huurwon	289,76	9,1%	8,8%	10,8%	2,4%
meerpers.h.h. koopwon	395,76	4,6%	6,3%	9,1%	1,7%
agrarisch bedrijf	3.625,89	7,2%	9,1%	8,5%	3,8%
natuurterrein	521,00	7,3%	9,1%	8,5%	4,1%
groothandel	1.438,30	-2,0%	1,8%	6,6%	0,0%
productiebedrijf	23.118,00	7,2%	7,0%	11,1%	1,6%

Verdeling kosten programma Maatschappij en Organisatie

Wij stellen voor de kosten van het programma Maatschappij en organisatie, net als voorgaande jaren, te verdelen over de taken watersysteem en zuiveringsbeheer op basis van de verhouding van de kosten per taak in 2023. Dat resulteert in een verdeling: watersysteem 61,7% en zuiveringsbeheer 38,3%.

Mandateringslijst voorgenomen investeringen 2022-2024

De mandateringslijst voorgenomen investeringen 2022-2024 (bijlage 3 en 4) is in het kader van deze begroting geactualiseerd, met als doel deze vast te stellen voor het komende jaar. Voor de totstandkoming van de mandateringslijst hebben wij de gebruikelijke criteria gehanteerd. Dat wil zeggen dat wij voorstellen dat u met deze mandateringslijst de beslissingsbevoegdheid over de volgende investeringen aan ons mandateert:

- operationele investeringen die betrekking hebben op de dagelijkse gang van zaken, zowel nieuw als vervanging, baggeren en groot onderhoud;
- deelprojecten < € 500.000 ten behoeve van watersysteem (met uitzondering van WOM-projecten), projecten voor de waterketen en ondersteuning van de organisatie
- vispasseerbaar maken van gemalen en stuwen < € 300.000;
- niet bestuursgevoelige investeringen en investeringen n.a.v. vastgesteld beleid;
- vervanging/groot onderhoud van standaard stuwen en gemalen;
- voorbereiding groot onderhoud grote gemalen en specials;
- de planuitwerkingen in 2022, 2023 en 2024 van WOM-projecten;
- jaarlijkse HWBP-bijdragen;

met als uitzondering dat investeringen in HWBP-projecten altijd aan u worden voorgelegd.

Bandbreedte

De projectorganisatie werkt aan verschillende type projecten. Ondanks dat er grote verschillen zijn (tussen bijv. rioolgemalen en HWBP-projecten), kunnen we op hoofdlijnen 5 ontwerpfases onderscheiden:

- Verkenning/Planstudie (VV)
- Schetsontwerp (VKA)
- Voorlopig Ontwerp (VO)
- Definitief Ontwerp (DO)
- Contractvorming (Bestek)

Gedurende deze fasen wordt steeds een inschatting gemaakt van de uiteindelijke realisatiekosten. De projectorganisatie hanteert per fase een mate van onzekerheid (bandbreedte), die naar mate het project verder vordert steeds kleiner wordt. Dit omdat de plannen en de hieraan gekoppelde werkzaamheden steeds concreter worden. Daar waar sprake is van een bandbreedte hebben wij dit in de mandateringslijst ook transparant vermeld. Het bedrag van de voorgenomen investeringen is een gemiddelde van de bandbreedte.

Algemene reserves

Het algemeen bestuur heeft een controlerende en besluitvormende rol. Om die rol te faciliteren krijgt u via de begroting een geactualiseerde paragraaf Risicomanagement en weerstandsvermogen aangeboden (par. 9.7). Ten aanzien van de risico's hebben wij naar de actualiteit van de financiële impact gekeken, voor zover het risico's met een impact op de weerstandscapaciteit betreft. De benodigde weerstandscapaciteit (net als in voorgaande jaren berekend via de Monte Carlo simulatie) neemt voor de algemene reserves watersysteembeheer af en voor zuiveringsbeheer toe naar respectievelijk € 3,7 mln. en € 3,6 mln. (is nu € 5,1 resp. € 2,9 mln.)

Wij stellen voor om bij de begroting 2023 de intentie uit te spreken om deze reserves aan te vullen vanuit het resultaat 2022. De definitieve besluitvorming hierover zal plaatsvinden bij de behandeling van de jaarstukken 2022.

FINANCIËN

Na besluitvorming door uw bestuur vormt de voorliggende begroting het vertrekpunt voor ons handelen in de jaren 2023-2026. In de begrotingsbrief 2024 zal dit financieel kader opnieuw worden geactualiseerd.

JURIDISCHE EN/OF ORGANISATORISCHE GEVOLGEN

Met het vaststellen van deze begroting voldoet WDO Delta aan de wettelijke plicht om een begroting die in evenwicht is vast te stellen en die voor 1 december aan te leveren bij de Provincies.

BIJZONDERE AANDACHTSPUNTEN EN RISICO'S

We leven in bijzondere en onzekere tijden. Tijden waarin nieuwe ontwikkelingen elkaar snel opvolgen en de term crisis veelvuldig wordt gebruikt. Als waterschap hebben wij hier dagelijks mee te maken. Door de oorlog in de Oekraïne en de coronacrisis is er sprake van een toenemende schaarste aan gas, elektriciteit, brandstof en andere grondstoffen. Het is een bekend economisch principe dat schaarste prijzen doet stijgen en daarmee resulteert in inflatie. Die inflatie is in het jaar 2022 ongekend hoog en neemt van maand tot maand steeds verder toe. Een onvermijdelijk gevolg hiervan is dat ook onze kosten sterk stijgen. Zo moeten wij, omdat eind volgend jaar ons contract voor de levering van elektriciteit afloopt, vanaf 2024 rekening houden met een enorme stijging van onze energielasten.

Ook op de arbeidsmarkt is er in toenemende mate sprake van schaarste. Bij de uitvoering van ons reguliere werk en de realisatie van projecten hebben wij daar last van. Het kost ons steeds meer moeite om vacatures vervuld te krijgen en om professionele externe krachten en bureaus in te huren. Dat maakt ook dat de maakbaarheid van onze ambities steeds vaker onderwerp van gesprek wordt. We zullen er niet aan ontkomen om vaker dan in het verleden prioriteiten te stellen in ons werk en waar mogelijk investeringen te temporiseren.

Bij het ramen van de kapitaallasten maken wij gebruik van een "concerncorrectie". We maken, op basis van historische ervaring, een correctie op de verwachte toekomstige ontwikkeling van de kapitaallasten. Dit kan uiteraard in werkelijkheid anders uitpakken.

In de paragraaf Risicomanagement en Weerstandsvermogen van de begroting is een actualisatie van de risico's en het benodigd weerstandsvermogen van WDO Delta opgenomen.

OMGEVING; BETROKKENEN, PARTNERS EN DRAAGVLAK

In deze begroting wordt aangegeven welke doelen, effecten en resultaten we in het komende jaar willen bereiken. Ook wordt vermeld welke maatregelen daarvoor nodig zijn en welke middelen daarvoor ingezet zullen worden. Over de begroting zal via de gebruikelijke mediakanalen worden gecommuniceerd. Daarbij kan ook gebruik worden gemaakt van de in de begroting opgenomen infographic 'begroting in 1 oogopslag'.

Betrokkenheid Concerncontroller

De Concerncontroller is actief betrokken bij het proces van de totstandkoming van de begroting. De uitwerking van de voorliggende begroting 2023 geeft voor de Concerncontroller geen aanleiding meer tot opmerkingen.

COMMUNICATIE

Via een persbericht kondigen wij de bespreking van de Begroting 2023-2026 van ons waterschap aan.

VERVOLG / UITVOERING

U ontvangt nog via de post een fysiek exemplaar van de begroting.

BIJLAGEN

1. Begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026;
2. Uitwerking tariefvarianten;
3. Mandateringslijst voorgenomen investeringen 2022-2024 versie 1 (vertrouwelijke versie, inclusief bedragen);
4. Mandateringslijst voorgenomen investeringen 2022-2024 versie 2 (openbare versie, zonder bedragen);

Het dagelijks bestuur van het Waterschap Drents Overijsselse Delta

de secretaris,
E. de Kruijk

de dijkgraaf,
D.S. Schoonman